

ความต้องการแรงงานทดแทนของครัวเรือน
เมื่อมีสมาชิกวัยแรงงานย้ายถิ่นออกชั่วคราว

สุทธิดา ช่างสม

๑

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ.2546

ISBN 974-04-3590-4

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัย

วพ

ส ๗๗๓๓

๒๕๔๖

ความต้องการแรงงานทดแทนของครัวเรือน เมื่อมีสมาชิกวัยแรงงานย้ายถิ่นออกชั่วคราว (HOUSEHOLDS LABOUR SUBSTITUTE DEMAND DURING SOME LABOUR FORCE AGE TEMPORARY MIGRATED)

สุทธิศา ช่างสม 4437302 PRPR/M

ศศ.ม. (วิจัยประชากรและสังคม)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : โยธิน แสงวงดี, Ph.D.(SOCIOLOGY), อมรา สุนทรธาดา, Ph.D.(GENDER AND DEVELOPMENT STUDIES)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาปัจจัยที่ทำให้ครัวเรือนมีความต้องการแรงงานทดแทน เมื่อครัวเรือนนั้นมีสมาชิกในวัยแรงงาน(อายุ 13-59 ปี)ย้ายถิ่นออกชั่วคราว จากข้อมูลการสำรวจการเปลี่ยนแปลงประชากรในประเทศไทย พ.ศ.2538-2539 รอบที่ 1 ระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม พ.ศ.2538 โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ หน่วยในการวิเคราะห์ คือ ครัวเรือน กำหนดให้ตัวแปรตาม คือ จำนวนสมาชิกวัยแรงงานที่ย้ายถิ่นเข้าครัวเรือนชั่วคราว ในขณะที่ตัวแปรอิสระประกอบด้วย ตัวแปรทางด้านการศึกษาที่ย้ายถิ่นออกจากครัวเรือนชั่วคราว ตัวแปรอัตราพึ่งพิงทางประชากร ตัวแปรโครงสร้างการผลิตของครัวเรือน ตัวแปรเขตที่อยู่อาศัย โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นคือ ตัวแปรอิสระทุกตัวเป็นอิสระต่อกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ(Multiple Regression Analysis)

จากการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์โดยแบบจำลองทั้ง 7 แบบจำลอง สามารถสรุปได้ว่า ครัวเรือนที่มีจำนวนสมาชิกวัยแรงงานย้ายถิ่นออกชั่วคราวมากไม่มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการแรงงานทดแทนของครัวเรือน ไม่ว่าจะสมาชิกวัยแรงงานที่ย้ายถิ่นออกจากครัวเรือนชั่วคราวจะเป็นเพศชายหรือเพศหญิงก็ไม่มีผลแตกต่างกันและไม่ส่งผลต่อความต้องการแรงงานทดแทนของครัวเรือน อย่างไรก็ตามเมื่อควบคุมจำนวนสมาชิกวัยแรงงานย้ายถิ่นออกจากครัวเรือนชั่วคราวแล้วพิจารณาถึงปัจจัยอื่นๆ ในครัวเรือนว่าจะมีผลต่อความต้องการแรงงานในครัวเรือนหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า จำนวนสมาชิกวัยแรงงานอยู่ประจำในครัวเรือน, อัตราพึ่งพิงทางประชากรวัยเด็กและวัยสูงอายุ, ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนย้ายถิ่นออกจากครัวเรือนชั่วคราว, จำนวนหลานของหัวหน้าครัวเรือนย้ายถิ่นออกจากครัวเรือน, โครงสร้างการผลิตของครัวเรือน จำแนกตามลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค่าขาย รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ และรับจ้างของสมาชิกวัยแรงงานในแต่ละครัวเรือน, ครัวเรือนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสัมพันธ์ต่อความต้องการแรงงานทดแทนของครัวเรือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งหมายความว่าปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นตัวกำหนดความต้องการแรงงานของครัวเรือน เมื่อมีการย้ายถิ่นออกนั่นเอง

ดังนั้นประชากรวัยแรงงานจึงควรให้ความสำคัญกับประชากรวัยเด็กและวัยสูงอายุมากขึ้น เช่นในการตัดสินใจย้ายถิ่นควรมองหาบุคคลอื่นทดแทนเพื่อดูแลเด็กและผู้สูงอายุด้วย อีกทั้งควรส่งเสริมให้มีการย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเทศบาลกลางและภาคเหนือมากขึ้นเพื่อทดแทนแรงงานที่มีความขาดแคลน และควรมองหาแนวทางให้แรงงานย้ายถิ่นทั้งภายในภาคและระหว่างภาคเข้าสู่เขตชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ เพื่อว่าครัวเรือนจะได้มีแรงงานเพียงพอต่อความต้องการ

**HOUSEHOLDS LABOUR SUBSTITUTE DEMAND DURING SOME
LABOUR FORCE AGE TEMPORARILY MIGRATED****SUTTIDA CHANGSOM 4437302 PRPR / M****M.A. (POPULATION AND SOCIAL RESEARCH)****THESIS ADVISORS : YOTHIN SAWANGDEE, Ph.D. (SOCIOLOGY),
AMARA SOONTHORNHADA, Ph.D.(GENDER AND DEVELOPMENT
STUDIES)****ABSTRACT**

The objective of this thesis is to define the factors of households labour substitute demand during some labour force age(13-59 years) temporarily migrated. This thesis is based upon the 1995-1996 Survey of Population Change in Thailand of Phase I (July-August 1995) by the National Statistical Office. The unit of analysis is the household, and the dependent variable is the number of laborers who temporarily migrate into households. The independent factors are the temporary out-migration from households, dependency ratio, the household production structure and the household area. The basic assumption is that there is no correlation between each and every independent variable, which are analyzed by multiple regression analysis.

From the 7 models analysis, it may be concluded that the high number of labourers who temporarily migrate out of households is not related to household labour substitute demand, no matter whether the migrants are male or female. However, when controlling for the number of labourers who temporarily migrate out, it was found that there is a statistically significant correlation between household labour substitute demand and the number of labourers permanently living in a household, Child and Age Dependency Ratio, the temporary migration of family leaders, the number of grandchildren, household production structure and the location of the household. These factors affect household labour substitute demand when migration occurs.

It is recommended that the migrant labour force should pay more attention to children and elder people so that they are be taken care of. Migration to urban areas in the Central and Northern regions should be promoted to ease the labour shortage; whereas, migration both across regional boundaries and within region boundaries to the provincial areas in the North-Eastern and Southern regions can provide a sufficient labour supply.

KEY WORDS : LABOUR DEMAND/ HOUSEHOLD/ TEMPORARY MIGRATION**61 P. : ISBN 974-04-3590-4**